

Midt-Gudbrandsdal landbrukskontor

Saksbehandler, innvalgstelefon

Julie Slettetveit, 62 55 12 50

Att.Konrad Skaravik

Avslag på søknad om skadefelling på bjørn - Sør-Fron, Nord-Fron, Ringebru og Sel kommuner

Statsforvalteren i Innlandet viser til søknad fremmet muntlig og pr. e-post 2. juni 2022 fra kommunene i Midt-Gudbrandsdalen v/Konrad Skaravik Bryhn. Det ble i telefonsamtale samme dag kl. 10:40 gitt muntlig avslag på skadefellingssøknaden.

Bakgrunn

Landbrukskontoret i Midt-Gudbrandsdalen søker om skadefellingstillatelse på en bjørn med bakgrunn i dokumentert observasjon av bjørn i Frydalen i Sør-Fron kommune den 2 juni. Det har tidligere blitt dokumentert bjørn på samme viltkamera i Frydalen ved flere anledninger i løpet av våren. Forrige gang den ble observert på viltkamera der var 24. mai 2022. Landbrukskontoret har søkt miljødirektoratet om skadefellingstillatelse på bjørn den 28. april, 15. mai og 19. mai. De har fått avslag på samtlige søknader. Sistnevnte avslag er påklaget til Klima- og miljødepartementet og er fortsatt under behandling. Begrunnelsen for at søknadene ble avslått var at det ikke var påvist skade og at skadepotensiale ikke var tilstrekkelig ved at dyrene ikke var sluppet på utmarksbeite. Det var heller ikke påvist skade forårsaket av bjørn i området i 2021. Det ble videre vist til den geografiske differensierte forvaltningen og den nasjonale bestandsstatusen for brunbjørn. Det er også vist til at det er en mulighet for at bjørnen ville bevege seg ut av beiteområdet før beitesesongen. Det kan tyde på at god tilgang til elgkadaver har bidratt til at bjørnen har oppholdt seg i området over tid. Miljødirektoratet oppfordret i sitt avslag den 23.mai at elgkadaveret ble fjernet.

Noen dyr er allerede sluppet i beiteområdet bjørnen befinner seg og flere dyr blir sluppet førstkommande helg. Det er til nå ikke dokumentert skade forårsaket av bjørn i beiteområdet.

Statsforvalteren fikk myndighet for å iverksette betinget skadefelling på bjørn fra 1.juni.

Lovgrunnlag

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 bokstav b og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 3.

Naturmangfoldloven § 1 (formål): "Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur."

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene): «Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk a) for å beskytte naturlig forekommende planter, dyr og økosystemer, b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom, c) for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning, d) (...) Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.(...)»

Roviltforskriften § 1 (formål):

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike roviltarter."

Roviltforskriften § 9 (Statsforvalteren sin myndighet til å iverksette betinget skadefelling):

"Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til a. områdets betydning som beitemark b. skadenes omfang og utvikling c. potensialet for fremtidige skader d. muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak. Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte typer dyr skal være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, metoder for felling og utbetaling av fellingsvederlag og/eller dekning av påløpte utgifter med unntak av lønn mv. i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf viltloven § 35."

Ut fra § 9 i roviltforskriften kan Statsforvalteren gi tillatelse til felling for å forhindre framtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av roviltnemndene, jf. forskrifta § 8.

Roviltnemnda i region 3 har vedtatt en skadefellingskvote for bjørn på 4 dyr, etter vedtak av 5. mai 2022. Det er per i dag ikke felt dyr av denne kvoten.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene opptrer i levedyktige bestander i deres naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf § 14. En slik avveieing skal ikke føre til at målet i § 5 blir fraveket, men at tiltaket vil kunne føre til at målet i § 5 blir nådd på annen måte eller i annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf også prinsippet om geografisk differensiert roviltforvaltning. Dette er konkretisert nærmere gjennom §§ 3 og 4 i roviltforskriften og gjennom forvaltningsplanen for rovilt i region 3.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Statsforvalteren har benyttet eksisterende kunnskap om bjørn i

behandlingen av saken, jf. § 8. Kunnskapsgrunnlaget er skildret nedenfor. Statsforvalteren vurderer at

dette kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig, og vi har derfor lagt liten vekt på føre-var-prinsippet i denne saken, jf. § 9. Vi anser videre at naturmangfoldloven §§ 10, 11 og 12 ikke er relevant i dette tilfellet, da søknaden om skadefellingstillatelse avslås.

Om bestandssituasjonen for brunbjørn

Offentlige avgjørelser som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf.

naturmangfoldloven § 8. Direktoratet vil vise til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april hvert år. Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåka ved å analysere DNA fra innsamla ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelinga mellom hanner og binner.

Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger. Overvåkingen bruker en metode, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Metoden tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske bjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden. I 2021 ble det estimert født 8,1 kull i Norge (NINA Rapport 2026, 2021). Resultatene fra DNAanalysene identifiserte 160 ulike brunbjørner i 2021, 67 binner og 93 hanner. Binner ble i samsvar med tidligere DNA-undersøkelser, bare påvist i avgrensede og spesifikke geografiske områder i Finnmark, Trøndelag og Hedmark. Tallet på 160 ulike individ er minimumstall, da en ikke kan gå ut fra at en har lyktes i å samle materiale etter alle individ i alle områder. Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2021 var totalt 9 bjørner, mens det i 2020 var en kjent avgang på totalt 10 bjørner. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bjørnebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling.

Statsforvalterens vurdering

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene finnes i levedyktige bestander i deres naturlige utbredingsområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel bli vurdert opp mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke føre til at en ser bort fra målet i § 5, men at tiltaket vil kunne føre til at målet i § 5 blir oppnådd på en annen måte eller i et annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Statsforvalteren har lagt til grunn eksisterende kunnskap om bjørn i saksbehandlingen, jf. § 8.

Statsforvalteren vurderer at det er et stort potensial for skader når det er et betydelig antall sau og lam som er og skal slippes i området. Samtidig er det ikke påvist bjørn med fast tilhold i Region 3/Oppland, og det er fremdeles mulig at bjørnen vil bevege seg videre og ut av området i

løpet av kort tid. Det har de siste årene vært en sterk reduksjon av tap til bjørn i region 3/Oppland, og det var i 2021 ikke dokumenterte tap til bjørn i beiteområdet. Statsforvalteren legger vekt på at det ikke er en pågående akutt tapssituasjon i området, og det heller ikke påvist skade på beitedyr. Skadepotensialet i dette tilfellet er til stede, men vurderes som ikke tilstrekkelig til å utløse et vedtak om skadefelling nå. Det er likevel viktig med et intensivt tilsyn i beiteområdet for raskt å avdekke eventuelle skader. For å øke sjansene for at bjørnen forlater området anbefaler vi at elgkadaveret ved viltkamera fjernes.

Dersom det blir gjort funn av døde og /eller skadde dyr ber vi om at dere tar kontakt på Statsforvalteres beredskapstelefon 97 02 98 40.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Julie Slettetveit
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statens Naturoppsyn
Sør-Fron kommune

Postboks 5672 Sluppen
Kommunevegen 1

7485	TRONDHEIM
2647	SØR-FRON